

Svar på medborgarinitiativ för bevarande av den allmänmedicinska avdelningen i Laihela

Förverkligandet av de språkliga rättigheterna

Österbottens välfärdsområde är ett tvåspråkigt välfärdsområde, där man i organiseringen av välfärdsområdets förvaltning och verksamhet samt i välfärdsområdets kommunikation i enlighet med förvaltningsstadgan ska beakta de svensk- och finskspråkiga medlemmarnas och serviceanvändarnas språkliga rättigheter (Österbottens välfärdsområdes förvaltningsstadga § 9–11). Välfärdsområdesstyrelsen följer upp och utvärderar tillgodoseendet av de språkliga rättigheterna. På kundnivå sker denna uppföljning per besök med hjälp av responsystemet Roidu där kunden kan ta ställning till hur servicen fungerade på modersmålet. Om en kund är missnöjd med servicen kan hen också ta kontakt med exempelvis patientombudet eller anmäla en negativ händelse eller farlig situation via systemet HaiPro eller ge feedback via responskanalen på välfärdsområdets webbplats.

Den allmänmedicinska avdelningen i Laihela tillhandahåller finskspråkig service för befolkningen. År 2023 tillhandahöll avdelningen 222 vårdperioder, varav 178 vårdperioder tillhandahölls för Laihelabor. Laihelabornas vårdperioder utgjorde 3,3 procent av alla allmänmedicinska vårdperioder i välfärdsområdet. År 2023 tillhandahöll man totalt 6 542 vårdperioder i välfärdsområdet. En del av Laihelabornas vårdperioder tillhandahölls på de allmänmedicinska avdelningarna i Vasaområdet.

År 2023 besvarades språkfrågan i Roidu 89 gånger på avdelningen i Laihela (jag fick vård och betjäning på mitt modersmål). Medeltalet för dessa svar var 4,8. Värdet 5 står för ett svarsalternativ där personen är helt av samma åsikt och värdet 4 står för ett svarsalternativ där personen är delvis av samma åsikt. Det motsvarande medeltalet för de allmänmedicinska avdelningarna i Vasa var 4,66. I avdelningarna i Vasa besvarades frågan 130 gånger.

Välfärdsområdesstyrelsen godkände uppföljnings- och utvärderingsplanen för tillgodoseendet av de språkliga rättigheterna år 2024 vid sitt sammanträde 19.2.2024 (§ 43). I fortsättningen kommer man att fästa särskild uppmärksamhet vid enheters tvåspråkiga verksamhetsmodeller och skyltning. Även vid handledningen till servicen ska man i processerna beakta kundens/patientens språkliga rättigheter bättre. Även i fortsättningen kommer vården av patienter från Laihela att ordnas så att de språkliga rättigheterna kan tryggas.

Stängning av den allmänmedicinska avdelningen i Laihela

Nationellt pågår många förändringar som påverkar servicen i välfärdsområdena. Den äldre befolkningen ökar medan befolkningen i arbetsför ålder minskar. Staten kräver att välfärdsområdena gör ändringar i servicestrukturen när finansieringen minskas. I regeringsprogrammet lyfter man fram betydelsen av rörelse och rehabilitering ur ett förebyggande perspektiv. På lång sikt eftersträvar man både nationellt och i välfärdsområdet att befolkningen ska bli friskare och servicebehovet mindre. När servicen

riktas ändamålsenligt och i förebyggande syfte, kan man trygga service också åt dem som har ett stort servicebehov.

Ett av Österbottens välfärdsområdes strategiska mål är att allt fler som fyllt 75 år tryggt ska kunna bo hemma. I Österbotten bodde 91,7 procent av alla 75 år fyllda hemma år 2022. Jämfört med den nationella nivån (93 procent) bodde färre österbottningar hemma. Motsvarande andel i Laihela var 89,8 procent. Andelen är den näst lägsta bland Österbottens kommuner. Befolkningen i Österbotten är friskare än genomsnittet när man jämför befolkningens tillstånd med den nationella nivån.

För att främja hemmaboende och utskrivning från sjukhus har välfärdsområdet utökat och utökar hemrehabiliteringen och hemsjukhusverksamheten. För tillfället utvecklas också befolkningens möjligheter att kontakta servicen, hemvården får fler distansomsorgstjänster (Alvar) och på social- och hälsocentralen utökas distansläkartjänsterna. Digital tidsbokning och en chattjänst har också tagits i bruk. Seniorlinjen (en telefonlinje) betjänar äldre.

I takt med att välfärdsområdenas finansiering och personalresurserna minskar behöver välfärdsområdet ändra servicestrukturen till en lättare och mer förebyggande struktur. Välfärdsområdet håller också som bäst på att utreda möjligheterna till gemenskapsboende och redan nu har man utökat möjligheterna att få intervallvård som stöd för att bo hemma.

Minskningen av antalet platser på de allmänmedicinska avdelningarna hör samman med processen där välfärdsområdet övergår till en lättare servicestruktur. På de allmänmedicinska avdelningarna i Österbottens välfärdsområde vårdas patienter med sjukdomsrelaterade behov som förutsätter medicinsk vård. Syftet är att möta befolkningens behov också över kommungränserna. Den allmänmedicinska avdelningen med tio platser som funnits i Laihela har i huvudsak mött behoven som invånarna i Laihela har. Patienterna som kommit från en annan ort har i huvudsak varit Vasabor. Å andra sidan har också patienter från Laihela vårdats på allmänmedicinska avdelningar i Vasa. Avdelningarna som ligger i Vasa är tvåspråkiga och personalen betjänar patienterna på både finska och svenska.

För att trygga de språkliga rättigheterna för Laihelabor som behöver allmänmedicinsk avdelningsvård är tanken att patienter från Laihela i första hand styrs till de allmänmedicinska avdelningarna i Vasa för vård. Välfärdsområdet ska ännu gå igenom processen för val av vårdplats så att alla välfärdsområdets invånare ska garanteras vård på det egna modersmålet (välfärdsområdesstyrelsen 19.2.2024 § 43). Allmänmedicinsk vård avser kortvarig vård. I nuläget (19.3.2024) vårdas sju patienter på avdelningen i Laihela.

I framtiden eftersträvar man att öka antalet platser på gemenskapsboenden så att välfärdsområdets medlemmar ska ha möjlighet att oftare få service i den egna kommunen. Välfärdsområdet behandlar alla sina medlemmar jämlikt.